

Forlaget og deels til at forandres. Der staaer for mig kun tilbage at nævne de forskellige Midler, som det forekommer mig maatte kunne bringe os ud af denne Forlegenhed. Et kongeligt Tilfagn, som sagde: denne Fællesforfatning skal ikke træde i Virksomhed, førend de og de Forandringer ere indtraadte, — ja, det vilde maaskee ikke være langtfra at være fuldkommen Sikkerhed; og det forekommer mig, at, naar noget Saadant var ivente, burde vi gaae til den yderste Grændse for at faae denne Sag bragt istand. Hvad der ligger nærmere og vilde være mere fyldestgjørende — dog for mig ikke, thi det kongelige Tilfagn vilde jeg sætte megen Priis og lægge megen Vægt paa, — det vilde være, at vi istedetfor de Betingelser, der ere skudte ind i den foreliggende Beslutning, og som det forekommer mig at Ministeriet maa forkaste — jeg dømmes fra mig selv, jeg vilde næsten hellere tage ethvert Forslag, der gik ud paa en bestemt Forandring, end dette besynderlige Spøgelse, som her staaer, — knyttede saadanne Betingelser, som de af mig omtalte, til et Ja. Den tredie Udvei var at knytte Betingelser til et Nei og faa see Forsamlingen opløst; faa vidste Ministeriet og Befolkningen, hvad det var, man positivt ønskede, og der var givet Anledning til at sende os hjem og spørge vore Vælgere: skulle vi sige Ja uden disse Betingelser, eller ikke? I denne Mellemtid kunde maaskee Ministeriet finde en Udvei. Jeg skulde gjerne ønske, at det endelige Svar paa disse Genstillinger kunde vente, indtil vi ved anden Behandling vare komne til nøiere at overveie forskellige af disse Punkter. Et for let henkastet Svar kunde forrykke Forholdet. Jeg for min Part skal ikke antage Ministeriets Tausshed for nogen- somhelst Forandring af, hvad der engang er udtalt af den høitagtede Premierminister, som jo gaaer ud paa at erklære enhver af disse Udveie foreløbig for en Umulighed, dog den ene ikke; det kongelige Tilfagn er ikke nævnt som Noget, der ikke kunde ventes.

Premierministeren: Jeg har tilladt mig at udbede mig Ordet allerede idag, for at meddele det høitagtede Thing nogle Betragtninger af mig over denne Sag, idet mit Hel-

bred har i den sidste Tid været noget svagt, og, da det anstrenger mig noget at deeltage i disse Forhandlinger, det let senere kunde blive Tilfældet, at jeg ikke var istand dertil.

Jeg skal først omtale den forandrede Formulering, som har fundet Sted i det andet Thing, og i hvilken Sagen nu her foreligger, — hvorom den sidste ærede Taler med en saadan Vægt har ytret, at heri ligger en „Døds- spire“ for Fællesforfatningen, og det saameget mere, som det tidligere her er ytret, at herved var det allerede indrømmet, at der kunde knyttes Betingelser til Beslutningen. Jeg maa dog henlede Opmærksomheden paa, at disse i Indledningen optagne Forudsætninger ikke indeholde nogen- somhelst Fællesforfatningen selv ved kommende Betingelse. Det hedder tvertimod i Landstingets Udvalgs Betænkning, som er tiltraadt af Landstinget: „Da Indholdet af Udkastet til Fællesforfatningen ligger aldeles udenfor Rigsdagens Beslutning, vilde det selsølgelig være utilstedeligt at knytte nogen dette Indhold vedrørende Betingelse til den Beslutning, Rigsdagen overeensstemmende med Grundlovsbestemmelsernes § 5 har at afgive.“ I Genhold hertil vil Regjeringen kunne modtage Beslutningen saaledes, som den er bleven formuleret og nu her foreligger. Iøvrigt skal jeg henvise til, hvad der paa Ministeriets Vegne af Kultusministeren blev udtalt om disse Forudsætninger, og da vil det fremgaae, at den ene omhandlede Forudsætning ikke er tiltraadt af Ministeriet.

Hvad Sagen selv nu angaaer, blev der ytret, ved at anbefale Sagens umiddelbare første Forhandling, at man vilde affordre Ministeriet Forklaringer og Dplysninger. Dette er skeet af tvende ærede Talere idag. Den Enes Foredrag frembød ingen Anledning til at udsætte Svaret, som jeg derfor gav strax. Hvad angaaer de Dplysninger, som bleve forlangte af den anden ærede Taler, har jeg antaget det for rigtigst først senere at komme tilbage dertil. Jeg skal ogsaa, da netop den sidste ærede Taler (Tscherning) opfordrede mig dertil, ikke undlade strax at udtale mig nærmere om de forskellige Veie, han berørte, ad hvilke man kunde enten sige Ja eller Nei til denne Sag paa en